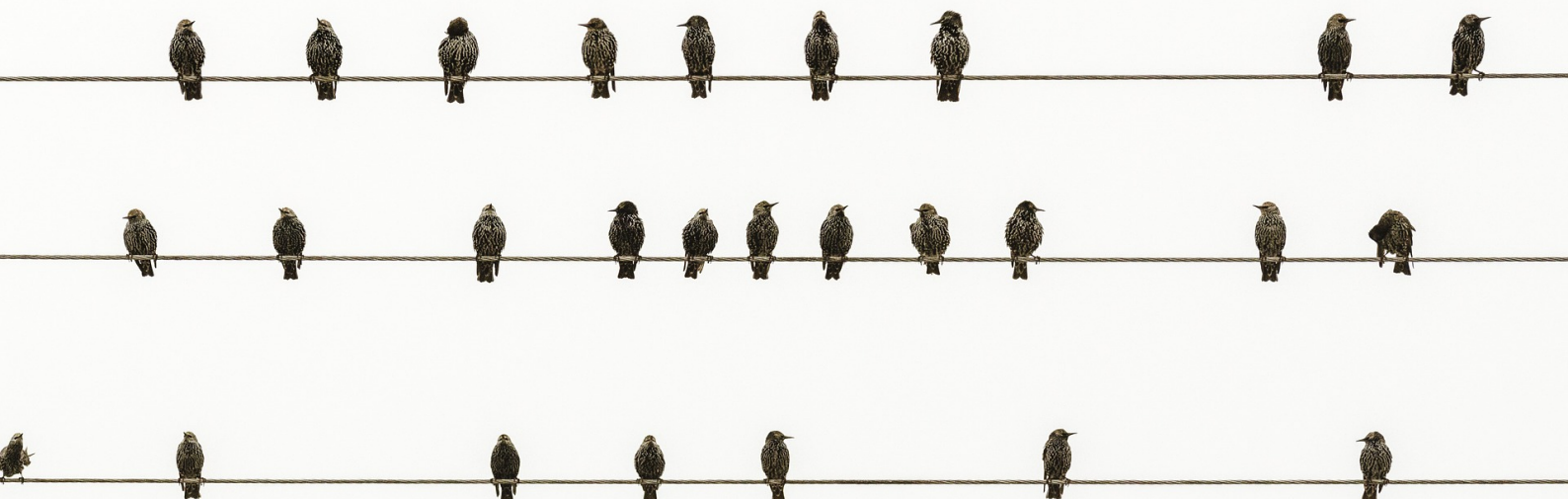

ČITANKA

izabrane pjesme

MIROSLAV KIRIN

SADRŽAJ

Šuma	1
Razlog	10
Slučajnost	11
Vesta	12
Još malo	13
Čuj	14
Jabuka i konj	15
Miroslav	16
Vijaoni	17
Ja je teško pitanje	18
Potraga	19
Prijevoji mišljenja od 4 do 5	20
Ponedjeljak	21
Gore ne može biti	22
Jučer, danas, sutra	23
Siva vrana i flaster	24
Sanjao sam	25
Kutija u hodniku	26

Kuhinjska daska	27
Pljesni	28
U šalici čaja	29
Zid	30
Kad	31
Dva	32
Ogled o jednostavnosti	33
Udarac okrutnome svijetu	34
Hodao je	35
Čovjek u moru	36
Zakrivljeni nos	37
Ruka	38
Zaboravio sam	39
I	40
Kiša	41
Put u Bečkerek	42
Petrinjska ulica	44
Kuća	45
Prozori	46
Jesam ili nisam	47

Žene koje vežu i odvezuju čvorove	48
Dvoboj s Cioranom	49
Minute prije odlaska na posao	50
Odlučio sam reći	51
Jezik	52
Očaj	53
Tko je on	54
Putopis slobodnih leđa	55
Nedjelja	56
Mravi	57
Kada sam na parkiralištu stao brisati naočale	58
Ogled o slobodi	59
Međuzemci	60
Bolna tema poezije	61
Drvosječnin je posao nevidljiv	62
Odgovornost mogućnosti	63
Noć, jutro, poslijepodne	64
Poslije čupanja korova iz pazinskog suhozida	65
Rasprava	66
Htio bih poći onamo	67

Trešnja	68
Marelca	69
Hipernovalis	70
Bibliografska bilješka	110
O autoru	111
Impresum	112

ŠUMA

Sijeno je zatreperilo: u šumi je izbio požar.

Stopala se rastapaju u cipelama, čežnja za mekim, hladnim dahom.

Žedna pije ohlađeni čaj od metvice, utjeha ranjenog grla.

Uho ogлуši, spremi se za službu osluškivanja iznenadnog tajca.

Pepeo sipi po lišću, istiskuje sjećanje na snijeg.

Koja poskoči, ostane u zraku, bez mirisa.

U nagorjelim se tragovima naseli cvrkutanje i urlanje.

Sjena se ne prepozna, počne besciljno lutati.

Drvosječina sjekira priziva njegovu ruku: kamo je pobjegla?

Leptirova krila, samo što nisu zaplamsala, jer nigdje da se spusti.

Potok, što je vijugao, ide za sobom i pije svoj vlažni trag.

Ribe, pomične u presahlom, šalju miris, izmislio ih leptir, čežnjom da se na njih spusti.

Povrati se snijeg, zazvan, u njihanje grmlja iza uznemirenih veprova.

Tek što se rodio, umor svlada san.

U slatkom korijenu oslada ziba se nedostigli dječji zub.

Vrijes, raseljen s Mediterana, posvuda baca hobotničine pipke, da poliže sol.

U bazginoj srčiki puca pogled na nezapočeti maleni dječji rat.

Uvije se u se, slatki omotač oko šumskih jagoda.

Jer nikoga nije otrovala, pa nije ni bila, ostali su zanačijek gladni.

Trčao je, jer nikoga nije vidio dok je trčao.

A i krv, što je šiknula, sad miruje, dok glas šiba dalje.

U zelenome crvendać bode oči.

Žaba, koja je htjela proricati, mijenja boju i zviždi.

Šibe, ljeskove, mirišu na nisku grgeča i klenova.

Oblijeću šumu, skupljaju u vrećice.

Stablo padne, zašumi preduga zima.

Kalaju se borovnice, pri pomisli na šećer.

Zvijezda zaluta, i čisti se u krošnji bukve.

Glavu je metnuo na panj, zasvijetlilo je vrijeme za priču.

Od šuštanja se sakrila kiša, što nikako da padne.

Bruji obožavanje meda, silazi među ljepljive prste.

Dojilje su se vratile, djeca se spuštaju niz stabla, kao niz tobogan.

Pušač bi rado izbavio svoju dušu i cigaretu gasi pod jezikom.

Zazvoni sat u deblu, trave se poviju, mahovina se zaputi na južnu stranu stabla.

Cipela, ponudi se biranom oku, prepadne ga nedostatkom svog tijela.

Plavo, privremeno se zatvara, pale se, jedna za drugom, boje odsutnosti.

Vikao je, glas mu se nije vraćao, uživao je u rastućoj nadi.

Vrijeme, koje je bilo, okružuje, prodire, što da se čini?

Humci, viđeni tijekom preskakivanja rovova punih lišća, na silu bi se htjeli raskopati.

Sporost i zuku odvede na vrh bukve.

Uvijek dovode smijeh, da bi ga ismijali pokazivanjem razloga.

Puteljak, stavili su ga da bi se s njega moglo skrenuti, izgubiti se odbacujući odjeću.

Dim seli izgorjele, u povorci ih vodi u njihov obećani grad.

Spuštaju se konopci, već ih love mlohavne ručice odozdo.

Zaspat će, bunika će likovati nad neznanjem.

Udaraju, jer ih zovu dolje, sljubljuju se dvije požude.

Odvezao se i pada, ali više ne misli i ne zna se, kamo će pasti?

Tješili su uleknuće, iz kojeg se nitko nije digao i krenuo na put.

Bambusov grm, jer glog nije mogao šupljinom zvoniti.

Uho je zapelo za korijen, cijela šuma galami, optužuje.

Leti, jer nema noge, pjeva, jer nema jezik.

Iz obiteljskih su vrtova stigli, prognani vlastitim dražesnim osmijehom.

Omotani u bukvin list, vrte se, vrte, u sebe, paleć se kao cigare.

Izbacuje sluz iz sebe, da zataška sporost osvajanja.

U zraku, vodoravno položeno stablo jasena; netko slijep će, valjda, tuda hodati?

Skriven, strepi da se od njega ne odvoji lelujavi list.

Vodili su ljubav, nitko ih nije čuo, pa su je zatrpali, pokrili granjem, dozlaboga mučaljivu.

Ide i svjetiljkom obasjava uleknuća, travke što se ipak ozarene uzdižu.

Vjetar nikako da spomenu, prošao je kroz ušicu koštane igle i izvjetrio.

Slijedio ga je požar, kao da ima noge, a zapravo krila.

Pobuna je narasla u oku što se zagledalo u lepetava krila.

Sjedi na grani, čita knjigu, i nadzire svoj pad.

RAZLOG

Ja imam jedan razlog dovoljan
Dovoljan da vas sve mirno prebijem
Prebijem li vas sve hoću li ja biti
Biti sam sebi dovoljan da ostanem

Ostanem živjeti sa svojim razlogom
Razlogom koji mi ne da da mirujem
Mirujem od jutra do večeri a ujutro
Ujutro krećem s revolucijom brate

Brate, nađi i ti svoj dobar razlog
Razlog koji će ujediniti sve nas
Nas koji smo od rođenja u potrazi
U potrazi za svojim pravim mirom

SLUČAJNOST

Jutros sam naopako otvorio knjigu
I odmah je počeo čitati takvu kakva je
Naravno da je ono što je bilo normalno
Odjednom bilo naopako, no otkrio sam

I kako je ono sve ono što je bilo loše, strašno,
Grozomorno - postalo dobro. Vidi, vidi, rekoh.
Odsad ću sve čitati naopako, malo-pomalo
Početi popravljati i sve zlice i sve trice.

VESTA

Ne, vratila se kući po vestu,
Da, ali ne zato što je zahladilo,
Ne, ne, nego zato da sretne njega,
Da, njega, koji je krenuo za njom,
Ne, ne, mimoišli su se

Da, i ona bi već bila otišla
Ne, ne bi ostala, otišla bi po tu vestu,
Da, jer zahladilo je,
Ne, trebalo joj je ljubavi

JOŠ MALO

Još malo i bit ću radostan
Ući će razum u moju glavu
Neću ulicom trčati i vikati
Izaći će razum iz moje glave

Još malo pa ću se smiriti
Umara me stalna borba
Još malo i bit ću radostan
Neće mi tad nitko ništa, evo
Još samo malo, malo, malo

ČUJ

Ja sam jesenska kiša
Ubrzano gubim toplinu
I ako me ne zagrliš
Postat ću snijeg

JABUKA I KONJ

Da bih doznao što je jabuka

Moram je zagristi

Da bih doznao što je konj

Moram ga zagristi

Ali na konju jaše pustopašni Josip Sever

Da bih doznao što je pustopašni Josip Sever

Moram ga zagristi

A u Josipu Severu je diktator

On će mene ugristi

Jer diktator je prazna siva ploča

Diktator je smrznuta ravnica

I otud nema se više kud

MIROSLAV

Dugo sam mislio
Da je prodavač voća na tržnici Utrine
Zapravo Miroslav Šutej

Suprotno meni
On nije mislio da je Miroslav Šutej
Premda je izgledao kao Miroslav Šutej
I možda je bio sličniji Šuteju od Šuteja

Mislio je samo
Kako da proda svježe zadarske smokve
Jer sutra ih više neće biti

To je bilo sve o čemu je mislio
Miroslav Šutej s tržnice

VIJAONI

Mislio sam da je danas srijeda
Vi kažete danas nije srijeda
Danas sam pojeo ribu i blitvu
A vi kažete – grah i kobase

Bankari su digli glas protiv morala
Vi – da su još tiše govorili o moralu
Još su se i studenti po običaju pobunili
Vi -pogrešno su računali burne godine

Vi ste stekli pouzdanje čvrstim laganjem
Ja – umekšavao sam ga drvenom palicom
Vi ste rekli da danas nije srijeda
A ja – pojeo sam vam i ribu i blitvu i grah i kobase

JA JE TEŠKO PITANJE

Ja ne, ali sve više ljudi želi jesti
Nešto što nema oči, usta,
Zube, glavu općenito, rep,
Rebra, kralježnicu, dlake,

Mangiare, nešto što je ukusna,
Meso kojemu ne mogu odrediti
Oblik, a okus tek na vrhu jezika, što
Nema svoje porijeklo, stiže kao

Prodana zemlja, paket bez upisana, bez
Pošiljatelja, bitno je odredište, a iz njega
Više nema odlaska, tek silazak u krotke
Organe, što poslušno odrađuju svoj posao

Ja ne, ali ti si žlundra, ti si smotani jezik,
Jezgra što se ne da rascijepiti, tri nokta
Na prstu, tvornički oblik nestajanja, mala
Figura prisnosti s društvenim sustavom

Želim te pojesti dok sam gladan,
Želim hodati s drugima na skitnjama
Solidarnosti s općim zamorom materijala,
Želim te u svakom pogledu, koji jesam

POTRAGA

A kako kako opet

A kako naš brat otac sin muž šogor

A kako naša sestra majka supruga ujna

A kako sve u jednom a nigdje i nitko

A kako kao u zemlju propao

A kako kad grad pun postera a još i na radiju

A kako kad svi sad znaju to lice

A kako kad čudna fotka a kako nepoznat

A kako kad odjeven u plavu trenirku

A kako kad odjeven u bijelu majicu i crne tenisice

A kako biti različit a opet prepoznat

A kako kad se o tome neprestano govori i šapće

A kako kad još samo nekoliko dana

A kako kad već netko drugi sličan čeka

A kako kad nema pravog razloga

A kako kad čovjeka nema i nema

PRIJEVOJI MIŠLJENJA OD 4 DO 5

Baš me muči to mišljenje
To beskonačno razmišljanje
Savijam se lakše od gume
Preuzimam sve oblike

Danas sam, eto, vunena vesta
A ti si čelična štanga
Trljam se o tebe zdesna
Trljam se o tebe slijeva
Frrrr baš je električno

PONEDJELJAK

Oprez, oprez, prema meni ide ponedjeljak
Zavrnut ću mu šiju u u i poslati ga u nedjelju

Pa neka služi izgladnjeloj klasi
Pa neka molitve servira za doručak
Pa neka bude kratka zelena trava
Na kojoj se tvrdo, tvrđe, najtvrđe spava

GORE NE MOŽE BITI

Gore prozori kloparaju
U kuhinji su se pomakle jabuke
Televizor se sam ugasio
Ulje se prolilo po podu
Na slici na zidu nestalo je stablo
Mislim da znam što se događa
Ali sakrio sam se iza stabla
Ne znam odakle da vam se javim

JUČER, DANAS, SUTRA

Jučer sam se posvađao s naočalama
Zato što su sve veliko pretvarale u malo
Danas su te male stvari opet porasle
Ali danas sam izgubio i naočale
Sutra ću uvjeren sam naći svoje naočale
Kad se lijepo izmirimo i izljubimo
Sjest ćemo na tepih i igrati se velikih
A maleni će nam pljeskati

SIVA VRANA I FLASTER

Flaster mi je na repu
Ne znam tko mi ga je stavio
Jutros se pojavio flaster
Ali niotkud rane na mom repu
Daj mi reci ti
Što kraj mene prolaziš biciklom
Jesi li mi ti stavio flaster
Zato što tebe nešto boli
A ne znaš gdje ne znaš zašto

SANJAO SAM

Sanjao sam da sam mrkva
A to je bila prava istina
U snovima je sve istina
Nabasao sam na zeca
Imao je povez na glavi
Tresao se od boli i gladi
Došlo mi je da mu se smilujem
I ponudim onim što najviše voli
I još je u tom snu bilo
Kako zecu skidam povez
A zec mi kaže
Ne znam što kaže
Valjda me ipak pojeo

KUTIJA U HODNIKU

Gurao sam kutiju hodnikom
Nije bilo lako kao što se činilo
Ali to i nije ovisilo o sadržaju
Njega u kutiji možda i nije bilo

Ali bila je nisam znao šaka ljudi
Koje su unutra na prepad ugurali
Što su drugo mogli nego šutjeti
Gurao sam ih nekamo drugdje
Gdje je bolje nego što je tu sada

KUHINJSKA DASKA

Oprao sam kuhinjsku dasku
Jesam li sjeckao voće i povrće
Ili muški sjekao meso
Zbunjujuće je sve to
Kao svijet koji se poslije velikih ratova

Želi ponovno posložiti
Oprosti sve mi se pomiješalo
Hvala ti što si me oprao
Luk i naranča šalju puse

PLJESNI

Pljesni rukama

Ako u njima nemaš ništa

A ako imaš to strašno ništa

Baci ga u zrak - i pljesni

U ŠALICI ČAJA

Prespavao sam zimu

U šalici čaja

Snijeg je padao

Snijeg nije padao

Meni je bilo ljeto

Tebi - šalice čaja

ZID

Zašto više ne mogu do mora?

Kraj mora su sazidali zid

Ne daju nam da mi i ovce vidimo more

Ili je riječ možda o ovome

Nitko još nije vidio zid

Ali more je otišlo

KAD

Kad se umorim od ljudi
Legnem im pod noge
I puštam da me gaze

Kad me tako dobro izgaze
Dobro je meni dobro njima
Sretni gradimo novi svijet

DVA

Baš je krasno proljeće
A kad tamo odnekud proleti sjekira
Presiječe proljeće na dva

Jedno odlijeće put neba
Drugo nekamo šepajući
U mrak čisti ode

OGLED O JEDNOSTAVNOSTI

Ovako to ide: dignu se rampa
i ljudi prolaze.

Rampa se spusti
i ljudi ne prolaze –
tako to ide.

UDARAC OKRUTNOME SVIJETU

Sve je izašlo na vidjelo, premda se godinama među
znalcima znalo za tu samozatajnu borbu koja je od
svih, pa i od same sebe krila obilježja istinske borbe,
sukoba, časna nadmetanja, jer ono što je Danila Kiša
bacalo u grozničavi ljubavnički zagrljaj s Borgesom,
Danijela Dragojevića u oprezno milovanje s Henrijem
Michauxom, kineskog je pjesnika Xi Chuana nemilosrdno
i bestidno torpediralo u naručje upravo svih
njih, zajedno s njihovim učiteljima i učenicima, onima
pokopanima u grobnici neznanih pisaca, i onima
koji su s nezemaljskim užitkom pokapali druge,
i što je drugo siroti Xi Chuan mogao učiniti nego da
odlučno ustane, navuče boksačke rukavice, i stane
žustro udarati po zraku. Jedan, drugi, treći udarac
okrutnom svijetu! A tko je pak nama kriv što ne znamo
koja ptica zrakom leti!

HODAO JE

Hodao je pogrbljen, tamna lica, i bio je Arapin, hodao je zgrčen, i bio je i Židov, hodao je svinut kao kljova, i bio je i Afroamerikanac, hodao je bačen duboko u sebe, i bio je i griješni Heidegger, hodao je nezaustavljivo, kao da odlazi iz Njemačke, kao da stiže u Japan, i bio je i Murakami, i kad sam ga slučajno vidio kroz prozor, a sve se svodi na slučajnost – pio sam kavu i kažiprstom kvrckao po stolu – dohvatio sam šešir od filca i bukov štap i izjurio za njim. Bio je već poprilično odmakao i hodao tako pogrbljeno da je čelom gotovo dodirivao asfalt, pa ni meni više nije bio potreban štap da se ispomažem njime – odmah sam ga grubo i nezahvalno odbacio, bio je previsok, taj štap, i vrijeđao je naše zajedničko pognuto hodanje, našu zgrčenost, našu bačenost u svijet, naše zajedničko hodanje, jer i ja sam se pognuo i dugim koracima grabio za njim, premda nisam znao ni kamo ide niti je on znao da ja bezglavo grabim za njim, i uskoro više nisam nikoga i ništa vidio, svojim sam šeširom zatvorio svijet oko sebe, i oko njega, pognutog, mučaljivog, zgrčenog, u silovitoj žurbi, odbacio sam potom i šešir, i sada sam ga opet vidio, ali tek nakratko, u sretnom bljesku, oči su mi strugale asfaltom, kao i koljena, hlače sam već bio poderao, kapljice krvi izbile su na koljenima, tuleći sam se obraćao mravima, i vikao im, braćo, braćo, recite mu da uspori, a on, on je već išao tamo gdje ga je čekala njegova čista pjesnička košulja.

ČOVJEK U MORU

Čovjek je bio u moru, odjednom, bio je, i oni s broda
su se pitali zašto, i ne samo to, pitali su toga u moru,
a pitajući zapravo sebe, *zašto je u moru, dovraga? Odakle
je, vrapca mu?* A netko je još, možda prolupali filozof,
promrmljao, *i čemu?* Iz mora im taj čovjek u moru
nije mogao dobacivati pitanja, nikako, riječ je o neprocjenjivoj
daljini, što da ispali dragocjenu rečenicu,
a ona, iscrpljena klone i padne tik uz bok broda?,
i zato se treba štedjeti, i dah i srce i iznutrice. No zato
su oni s broda glatko dobacivali, jedno, drugo, treće,
ali nije ih čuo, jer bio je čovjek u moru, koji želi, a ne
čuje one koji nisu s njim u moru, zato što nema, ne
može biti bliskosti između onoga u moru i onoga
izvan, crta koja ih spaja tek je privid, to je crta koju
crtaju oni izvan mora, ti sebični hegemoni, nadmeni
učenjaci u Armanijevim trapericama, ali ne, ne, ne,
oni ne razumiju more jer nisu u moru, u moru se
mora biti da bi ga se razumjelo, da bi se znalo zašto,
zašto sam skočio u more, zašto sam pao u more, zašto
bježim od kopna svog rođenja, zašto, itsl.

ZAKRIVLJENI NOS

Imao je zakrivljeni nos i svatko tko ga je sreo poželio mu ga je ispraviti, što je možda bila plemenita nakana, ali etički upitna i besmislena. Stojimo tako ispred dućana i razgovaramo, a razgovor nam se svodi na opće konstatacije, čista bijeda, kao da smo poznanici koji se nisu vidjeli desetak godina, pa misle da si imaju toliko toga za ispričati, a nemaju, a zapravo cijelo to vrijeme promatram njegov zakrivljeni nos i u mislima ga peglam, zamišljam pravilnoga, glatkoga i tako sjajnoga, da se u njemu ogleda, ne njegova, nego moja zakrivljena duša.

RUKA

za I. K.

Ispružio sam ruku i gledao kamo će oputovati. Izgubio sam je već iza ugla unatoč tomu što sam brzo trčao za njom, no malo poslije pojavila se iza jednoga stabla ne znajući da sam je upravo ondje radosna lica čekao i ispružio ruku da se rukujemo.

ZABORAVIO SAM

Zaboravio sam, htio sam pisati, htio sam napisati,
mislim da sam već i bio uzeo olovku u ruku, i otvorio
bilježnicu, ali onda sam, što, zaboravio što trebam
učiniti, samo sam zurio u praznu bilježnicu i, mislim,
jesam li, razmišljao o tome što ona radi preda
mnom, a što ja pred njom (ništa), i gledali smo se tako
kao dva nedužna stvorenja neko duže vrijeme, a onda
sam odjednom ogladnio i pojeo dvije jabuke. Ali to
nije bilo dovoljno – oglodao sam i olovku, do srži!

I

Hodao sam po crti, a onda se odjednom našao ispod crte. Bile su tu još i gumica i olovka. Od straha pred gumicom olovka je stala ubrzano disati i drhtati, špica joj je sve više tupjela, sve dok nije nestala, a olovka postala tek obično stablo bez krošnje, i ja bih se možda lako sakrio iza njega, ali sam se pišući prekomjerno udebljao – dok pišem, gutam pečene krumpire, i čokoladu za desert, i strepim što će dalje biti tu, ispod crte.

KIŠA

Još nisam riješio problem kiše. Čim iziđem, ona padne.
Uđem u kuću, prestane. Sa sobom uvijek teglim
teški engleski crni kišobran. Uđem kod prijatelja
u kuću, kišobran ostavim vani. Odlazim poslije dobre
crne kave i razgledavanja njegove biblioteke. Na izlasku
glumim da ne vidim svoj kišobran polegnut
pokraj ulaza te brzo hodajući, trčeći, jureći odlazim
doma ne bih li izbjegao kišu. Ulijećem u kuću s prvim
kapima. Razgrnem zavjese i u polumraku zgusnuta
neba tiho se cerekam.

PUT U BEČKEREK

prema razgovoru s Andrasom Gerevichem u Splitu 2016.

Bečkerek bi htio biti metafora, u dobu koje je odustalo
od metafore, ali to je prejeftino, i prozirno, biti metafora,
završiti priču ili put prije samoga početka,
bez borbe nitko ne živi, nema preživljavanja ako se
ne boriš, ako se ne pjeniš kao ranjeni vepar dok tupo
gleda kako u dubinu šume pobjedonosno odlazi srndać,
i kad nema metafore, nema ni Bečkereka, zašto
se onda nas dvojica sporimo oko razvlašćena imanja?
Taj put u Bečkerek, pamtiš li ga, Andras, a? Kaži.
Ti odgovori na mađarskom, ja ću te pitati na hrvatskom.
Ti se nasmij na hrvatskom, ja ću na mađarskom.
Bečkerek je Nova Barcelona u koju smo na
prevaru dovukli sirote Katalonce. Te vječne bezemljaše.
U Bečkereku Buffalo Bill izrabljuje olinjale
Indijance. Indigenose. Njihovi bijeli zubi izbezumljuju
lokalno stanovništvo. U Bečkereku smo najbliže
smušenoj ideji Srednje Europe, ondje gdje je nestala,
možda na sinoptičkoj karti, možda ondje gdje se izdižu
mrtvi dimnjaci, i zaustavljeni crno-bijeli filmovi
s radnjom koja se kobajagi odvija, gdje energija
slobodno odlazi u daljinu i gdje se odvezane pertle
smatraju doprinosom ljudskoj slobodi, gdje Handke
i Kundera doručkuju palentu, gdje bomboni zamjenjuju
komunistički manifest, a glazbena škola skrivena
u aleji kestenova sinagogu, gdje prašina brzo
postaje fina filozofija, a dunje se kotrljaju u krotku
dječju povijest ... Bečkerek nije Split, Andras, kamenje
se u njemu mrviti, i tone u blato. Ako mi je stalo
do najbližeg mjesta, za koje ne treba nikakav prečac,

nikakva lizalica da se zavara osjetilo okusa, tad
odem,
odem u Bečkerek

PETRINJSKA ULICA

Gospodine, vi mislite da se između tih dviju kuća
natiskao sav otpad svijeta, tako vam to izgleda kad
spuštajući se strmom zavojitom ulicom zastanete
kraj malenog plotu i zagledate se: potrgana dječja
kolica, hrpa polomljenih keramičkih pločica, nekoliko
barbika, plavi kišobran na hrpi pljesnivih
kartonskih kutija, plastične zdjele ispunjene crnom
vodom, muška zimska jakna, nahtkasl odvaljenih
vrata, poderane prazne vrećice čipsa, automobilska
guma, hrpa šute, požutjela peć na drva bez gornje
ploče, kutija za cipele ispunjena potrošenim žaruljama,
kaša od školskih udžbenika, nekoliko pivskih
i vinskih boca, papirnata državna zastavica
ispjegana vlagom, četkica za zube, nekoliko muških
i ženskih cipela, električna grijalica, bočice od lijekova,
i prljave najlonske vrećice, čitavo more prljavštine.
Ta golema ničija škatulja bačena između dvaju
nijemih zidova nije čak ni mjesto velike nužde,
ona tek potpuno beskorisna zijeva i laje na nebo. No,
vjerujte, to nije sve. Ima još nešto. Jedna je od tih
kuća od crvene cigle, friško napravljena, na mjestu
one srušene u ratu, koje se više nitko ne sjeća, a ona
nasuprot njoj stara, drvena, bremenita pamćenjem
koje pak nikome ne treba. A taj nož zabijen između
dviju cigli – vidite, tek ste ga sad uočili – e to vam je
točka na jedno prekinuto prijateljstvo. Tko god da ga
je zabio, pobjegao je smjesta, i za sobom pomeo trag.

KUĆA

Otkrio sam svoju kuću, tako jednostavno, a dugo je, predugo trebalo. Da me nije malo stid, možda bih bio i uskliknuo – imam kuću, skućio sam se, ali urođena bojažljivost vješto mi je zašila usta, ništa nisam rekao. Usne su bubrile, htio sam nešto reći, bio je to snažan doživljaj. Detalje vam ne mogu reći. Osim da, tako je, pogodili ste. To je kuća bitka. No o ostalome moram šutjeti. Oprostite, križamo ovo “moram”. O ostalome se šuti. Tako. Ionako sam dovoljno rekao. Što rekao, izbrbljao se. Paf, opet sam ostao bez kuće!

PROZORI

Tajanstveni crtač kružio je gradom i crtao prozore. Prozori bi se pojavili preko noći. Najviše ih je bilo ondje gdje su nezamislivi – na zidovima. No je li to zapravo bilo apsurdno, crtati prozore kroz koje se nije moglo ni gledati niti išta vidjeti? No broj im je rastao, kao što su rasla i tumačenja znatiželjnika. Oni dovitljiviji govorili su o njima spominjući frazu “prozor u svijet”. No ako je takvo tumačenje bilo ispravno, u kakav se svijet moglo gledati? Takav se svijet nije vidio, čak ni u tragovima. Pesimistična su pak tumačenja govorila o svijetu koji je dospio u slijepu ulicu, iz koje, dakako, nije bilo izlaza. Meni se pak svidjelo ono tumačenje koje jednu sliku čistoga zla pretvara u sliku neizmjerne slobode. Ali tu su na djelu ipak bila dvojica, uvijek dvojica: jedan koji svijet zamračuje, drugi koji ga rasvjetljuje. Kao u ovome slučaju: jedan crta fašističke svastike, drugi ide njegovim tragom, ali ih ne briše, ne, on ih samo nadopunjuje crtama i pretvara u prozore. I što će sad reći raznorazni tumači? Jedan će u tim crtežima uvijek vidjeti prozore, a drugi nevješto prikrivene svastike. Miruj, dušo, ne treperi. Neka svatko vidi što želi.

JESAM ILI NISAM

Ja sam svijet koji nisam, i za danas mi je čist dosta.

ŽENE KOJE VEŽU I ODVEZUJU ČVOROVE

Žena koja veže čvorove stoji uz rub vaporetta, a kad on dodirne obalu, vješto baca užu i mota ga oko dvaju stupića na vaporetu i ograde u pristaništu. Dok su čvorovi čvrsto zategnuti, putnici se osjećaju sigurnima pa s vaporetta stupaju na čvrsto tlo. Tad s obale druga skupina putnika ukoračuje, i čim ta žena odveže užu, vaporetto opet krene, a u njima se zaljulja kao za nevremena, jer svako je vrijeme nevrijeme, bar dok su uzlovi razuzlani, a žene koje vežu i odvezuju čvorove prekriženih ruku zure u daljinu.

DVOBOJ S CIORANOM

Ah ti Rumunji što nemaju novca da odu na ljetovanje,
pa u podrumima umjesto kanistara s benzinom čuvaju
svoje dnevnike u tisućama bilježnica ispisanima
sitnim a kvrgavim rukopisom! Ah taj mrak
i vlaga! Ah ti usahli krumpiri i miševi!

MINUTE PRIJE ODLASKA NA POSAO

Minute prije odlaska na posao provodim ispred Spara. Evo kako to činim. Dođem ispred Spara, približim se vratima i ona se automatski počnu otvarati. No ja ne ulazim, već zakoračim unatrag, i vrata se stanu zatvarati. Tu radnju primicanja i odmicanja ponovim nekoliko puta. Gdjekad netko drugi uđe, kao da me pretekne, jedva se suzdržava da se okrene, da mi to dade na znanje. Gdjekad vrata samo prazno lamataju, kao drvena vrata na nužniku na opustjeloj plaži koncem ljeta. Gdjekad ja uđem pa brzo iziđem. Pa se slatko smijem – ta mi je malena prijevara najdraža. Za promjenu, gdjekad donesem štap ili veliki kišobran pa ga gurnem u pravcu vrata, a ona se otvore, pa guram i povlačim štap-kišobran, kao da u ruci držim veliku pilu i njome pilim stablo svog razuma. Kada se to naposljetku dogodi, taj pad stabla, koji nitko ne čuje, jer sam sam u šumi, odlazim na posao.

ODLUČIO SAM REĆI

Ja prezirem ljudsku pravdu, živim u vlastitoj smočnici,
jer u kuhinji me, znate, čeka gemo povrće, i taj
prokleti sokovnik koji vapi za mojom krvlju.

JEZIK

Sat mi ne ide točno, nego naprijed. Tika-taka. Tika-taka. To je u redu. Dovoljno da ustanem ujutro, a navečer legnem. Ti – ka, ja – ka. Tika. A taka. S jedne strane jezik koji me ne može govoriti, a s druge tijelo što se posvađalo s jezikom. *Ein... ein... stu... stur... zende stu... sturzende... ein neubauten... stur-zende... stur-zende... sturrrrr... zende... zende... zzz... zn... zen... zen!* Je li to u redu? Jeo sam špinat kad je došlo do kratkog spoja. Načas sam ostao u mraku sa špinatom. Nešto mi je govorio, a prijevod je otprilike išao ovako: *Ne boj se, nisi sam*. Ljudi, pa dokle ću još biti ovdje? Gdje to piše, sit sam novina i interneta. Ijuuu! Dok hodam, osjećam sve svoje mišiće. Ali kad stignem kamo sam naumio, ne znam gdje sam. Bojim se da će tako i ostati, taj cijeli put, a da se nikad ne dozna kamo. Ne pomaže misao da je put cilj. To silno šumsko lišće što se razmiče i opet spušta za mnom. Mala bića što odbijaju misliti o sudbini svijeta. Tu sam negdje, dišem s njima. Spori smo, ali idemo naprijed. Ulijevamo se u posudu u kojoj još ima mjesta. Čuj kako zvonko odjekuju naši glasovi, kao pjesma kosaca na livadi rano ujutro. Ali to smo zaboravili. I maslac na kruhu. Rosu. I učenje svega naizust. Sve smo zaboravili. Sad, dok padam, nema tog stolca na koji sam htio sjesti. Ako se dobro napregnem, bit će tla, zemlje koja će me dočekati, meka. Inače ništa. Ništa.

OČAJ

Stvarno me stislo. Bacalo me lijevo, bacalo desno.
Povlačilo svom dubinom sjene, onkraj spokojnih
flaneura. Izvan ljubopitljivih pogleda. A onda mi je
postalo lakše, možda kad sam se sjetio kako sam
jednoć gledao film *Očaj*, R. W. Fassbinder. Na njegovoj
špici netko razbija jaja – snježnobijela, porculanski
fina, padaju na stol i ljuljaju se poput pretilih
labudova – i miješa ih s mlijekom. Mlijeko lagano
klokoće, slijeva se niz staklene stijenke čaša. Dirk
Bogarde, zapravo Hermann Hermann, kuša čokoladu,
neprestano kuša čokoladu. Snima se kako vodi
ljubav sa svojom Lydijom. Pa gleda. Žudi da pobjegne
iz svojega tijela, pa nalazi dvojnika. *Doppelgängera*. Svi
žele biti netko tko nisu, a kako nitko ne zna tko je,
na koncu je svatko ono što i treba biti. To dobro zvuči,
to je rješenje. A ne može se iz tijela. Samo duša može.
Gdje je pak nestao Nabokov? Ne zna se. A jesam li
vam rekao da sam u Zagrebu vidio dvojnika R. W. Fassbinder?
A znate i za slučaj Handkea s Trešnjevke?
Ja sam još očajan i ne znam to opisati. A dobro je što
me ne vidite. Uostalom, i zašto biste. Ostanite na
svom mjestu. Budite tko god jeste da jeste. Možda je
samo riječ o mojem mjehuru. Da. Mjehuru.

TKO JE ON

Susjedima je preglasao, a svojoj ženi pretih. U dućanu je grintav, na tržnici zaboravan. U parku je Jane Austen, u supermarketu Knut Hamsun. Na bazenu je nadmen, na nogometnom igralištu povučen. U kinu je nesiguran, u slastičarnici razmetljiv. Kod frizera je sveznajući, kod zubara seksist. Na poslu milostiv, na kuglanju lakouman. Na vjenčanju je nezamisliv, na pogrebu revolucionaran. U kantini je siromašan, u kafiću najpametniji. U plitkoj vodi je dubokouman, u dubokoj zajedljiv. U šumi je škakljiv, na livadi opičen. Na vrhu nebodera je nezajažljiv, na ulici smotan. U autu je maštovit, na biciklu zločest. Za stolom je prepoznatljiv, u fotelji mršav. Na javnom nastupu je lijen, u posjeti rodbini žalostan. Na suncu je uvredljiv, na kiši raspamećen. Pred kavom je zamišljen, pred tanjurom juhe usamljen. U rudniku nije bio, a na plantažu s jagodama bi baš rado otišao. Tko je on? Gdje živi taj čovjek? Rado bismo ga upoznali, baš sutra imamo vremena poslije ručka. Javite mu. Neka dođe. Mora da je divan čovjek. Susjedima preglasao, svojoj ženi pretih.

PUTOPIS SLOBODNIH LEĐA

Kad slobodna su mi leđa
po njima ne poskakuje krumpir
i rajčice ne strepe da će ih zgnječiti
Kad slobodna su mi leđa
prsti u sandalama slobodno ispadaju
bicikl ide sam od sebe
možda i mene dovede sebi
Kad slobodna su mi leđa
i svi drugi su bar malo slobodniji

NEDJELJA

Pomislio sam da je nedjelja
Nisam otišao na posao
Nitko se zbog toga nije požalio
Nedjeljom se ne gundā
Ulica je bila mirna nisu rušili stabla
Djeca su još spavala
Izišao sam baciti smeće od cijeloga tjedna
Brinulo me ipak što u mojoj vrećici
Nisu bile subotnje novine
Nije to bila ni moja vrećica
Iz čije sam kuće zapravo izišao

MRAVI

Mravi se ni od čega ne ustežu
Mravi su možda i pohotni
Ali ne preostaje im puno vremena
Pa se radije bave radom
Mravi imaju jednu veliku manu
A to je da vole teške stvari
Niti jedan mrav ne tegli lakše od sebe
Mrava se ne može zateći
Kako miruje uživajući na suncu
A kad se to nekako dogodi
Već ga drugi nekamo odnosi
Kao bilo koji drugi otpad
Mrav se ne libi čitanja
On čita s teretom na leđima
Nije teško pogoditi što mrav čita
Ako već nije dospio do police
S Kafkinim pričama zaboravljeni
Deleuze dobra je zamjena

KADA SAM NA PARKIRALIŠTU STAO BRISATI NAOČALE

Njemu izlaze riječi na usta,
meni strah.

Njemu ide pjena na usta
meni strah.

Na parkiralištu smo,
i obojica ludi. Obojica ludi,
na parkiralištu vičemo
jedan na drugoga.

On viče na mene,
ja ne vičem na njega.

Zatim on još glasnije viče na mene,
i ja još glasnije ne vičem na njega.

Tu smo da pomaknemo granice.

Tu smo gdje smo.

Tu smo gdje smo jer nas je strah.

Jer nas je strah.

OGLED O SLOBODI

Proganjaju me
Još od onoga časa
Kad sam u punom
Gradskom autobusu
Izvadio bilježnicu
Kako bih nešto
Neuhvatljivo zapisao
Proganjaju me pogledima
Onima koji se lijepe
A teško odljepljuju
Dok se cijeli autobus
Trese ljulja naprijed-nazad
Ja i dalje pišem
Zaboravljam na slobodu
Što cvjeta ondje vani
Moj rukopis postaje krivudav
Sve više griješim
Riječi postaju nečitke
Uskoro se stapaju
S njihovim ljepljivim pogledima
Cijelo moje pisanje
Postaje neprobavljiva kaša
Više ne znam što sam htio napisati
Mene ovdje progone
Upomoć

MEĐUZEMCI

Volio bih znati gdje živi pjesnik
Koji živi između dva grada
Pariza i Houstona, ili Novalje i Zagreba
Kako stoji u šturoj bilješci na kraju knjige
Gdje je to mjesto na zemljovidu
Stoji li pjesnik na nekom krovu
Jer ne može stajati na zemlji, kaže Michaux
Je li riječ o nekom međuzemstvu
Mogu li sutra otputovati onamo da porazgovaram s
pjesnikinjom
Njezin je život sigurno posve drukčiji od moga
Nijedan dan nije isti, a ono između širi ga i puni
Pred pjesnikom se priroda šepuri i više no što je nužno
Ima li sreće on živi u nesretnom vremenu
Neprestance se pitam
Je li moguće tako živjeti
Kad se pjesnik i pjesnikinja vrate iz međuzemstva
On donese pjesmu, i ona donese pjesmu
Kad se ja vratim iz tuzemstva
Donesem kruh i mlijeko

BOLNA TEMA POEZIJE

Istrgnuta stranica u knjizi poezije
više mi od bilo čega govori o poeziji.
O čemu govore preostale stranice?

DRVOSJEČIN JE POSAO NEVIDLJIV

U ponoć netko siječe drva.

Preko rijeke stiže tek mjesečeva svjetlost.

Razmišljamo sve do jutra.

A onda – stop. Nema dalje.

ODGOVORNOST MOGUĆNOSTI

Iščupao sam mrkvu.

Priznajem, nije bilo lako.

A i odgovornost je to:

mogućnost da s grudicama zemlje

cijelu zemlju povučem u svemir.

NOĆ, JUTRO, POSLIJEPODNE

U noći se koraci ubrzaju.

Ujutro sam već umoran.

Popodne, kad se počnem

zagrijavati za noć,

lagano, posve lagano

potečem iz slavine.

POSLIJE ČUPANJA KOROVA IZ PAZINSKOG SUHOZIDA

Zraka sunčeva svjetla
sjela je na vlat trave,
da se kratko odmori.
Travka se sve jače ljulja –
past ćeš, svjetlosti, u mrak!

RASPRAVA

Na ulici neki dan srušio se, složio nauznak,
samo se složio, zalupio kao mrtvački sanduk.
Nitko nije podigao pogled
Zašto je pao, zašto se srušio
Okupili se ljudi da odluče
U skupinama tiho raspravljaju

HTIO BIH POĆI ONAMO

Smijeh što noću dopire iz susjedstva

Htio bih ga već jednom razumjeti

Možda ondje i nemaju prazan stolac za mene

No ja bih svejedno htio poći onamo

Sjesti na svoje prazno mjesto i shvatiti zašto se to događa

To smijanje od kojega se noć dijeli na dvije noći

Moju i njihovu noć

TREŠNJA

To je jedna od onih u kojoj je crv,
onaj koji ne želi da ga se ometa.
Čita *Filozofska istraživanja* i šuti.
Traje to danima i ja već polako gubim strpljenje.
Što da radim s trešnjom u kojoj je načitani crv?
Vodi me na kupanje, više on napokon iznutra i odlaže
knjigu, ne sjećam se kad sam se zadnji put kupao.
Tako je i bilo, htio sam samo izbjeći prepirku.
Poslije sam pojeo sve trešnje,
i zaboravio na učenoga crva.

MARELICA

S marelicom je još teže nego s breskvom

- još se lakše otvara.

Gdje je napor? Otpor?

Gdje je šljiva, a gdje orah?

Kada je trebalo, bili smo partizani.

promijenio sam žarulju u svemiru

duša je prazna vreća bar do sutra ujutro

daj mi da upalim radio smiješno mi je

meso se smekšalo ne bi li dušu malo manje žuljalo

ako i nismo siromašni, bar ispružimo ruke i čekajmo

ptice su svi zaboravili pa su još jednom preživjele

s bolešću stigla ljubav da je drži za ruku

samo želim pomiriti riječi sa svijetom bombone s jezikom

žene se drže za ruke i viču ajmo još malo drugarice

živio je među povrćem ne znajući što da kaže životinjama

na ulici samoću strpljivo uvjeravaju da je lijepa

na stolu smo zaboravili kruh najlakši od naših zaborava

čega se ne stidimo otišlo je druge učiti pjevati

rasvjetni se stup nagne prema topoli
jesi li prijateljice čitala vaska popu šapne joj

sred ba-ba-banije pjevaju baobabi

pogurnem vrata i u cijelom se svemiru nađe još mjesta

sjedimo na dnu isušena jarka i grlimo se snažno sve dok nismo voda i ponovni početak

okrenula je drugi obraz nikoga da ga pomiluje

nekoliko listova papira proglasilo se knjigom
i odmah postavilo vojsku na svoje granice

jer ako govorimo samo o kostima
meso će se pojesti od zavisti

u oblaku asfaltne pare radnici odjednom postaju vidljivi

pa kad je pustila glas, ah, kakav glas, sve do ceste, gdje je nekom djetetu ušao u rukav i škakljao ga škakljao sve dok dijete nije zapjevalo *Den rechten Glauben, Herr, ich mein, den wollest du mir geben, dir zu leben, meim Nächsten nütz zu sein, Dein Wort zu halten eben*

izvagali smo život – bio je lakši, ali je i dalje bio život

sretan ti rodendan, šušne mi prazni papir – oprosti
što sam prazan, bojao sam se pogrešnih riječi

golub dubi kruh i ako nešto ne
poduzmemo, otkrit će onostrano

nijedan komarac nije mizantrop, nijedan čovjek
nije komarac – dakle, svi su ljudi mizantropi

kada je list izmjerio udaljenost od grane do tla odahnuo je

vrata sijeda od čekanja da ih netko zalupi,
vrata umotana u šal, da ne lupaju

a rilke bi brkove obrijao za dobru pjesmu

kruški smo nacrtali noge pa je postala pile,
ali nitko tom piletu nije nacrtao kljun i oči -
recite što je onda - sve nas zbunjuje otad

i bilo je već vrijeme da ruža raskrsti sa svojom
umišljenošću i u javnoj kuhinji beskućnike da poslužuje

zaputio sam se u grad svoga sjećanja, a kad sam stigao,
kleknuo sam i koljenima izribao glavni gradski trg

dakle, nazuo sam čizme i zagazio u potok pa
nagazio na ribu - rekla je *a* rekla je i *o*, i to je
bilo sve što je riba htjela otkriti o sebi

čítav je sat krastavac divljao po kozmetičkom
salonu, razbijao i proljevao, sve dok se
netko nije dosjetio i nazvao ga dinjom

molim, ako je genocid riječ preteška za
poeziju, onda ću je se ubuduće kloniti

jutros nisam prepoznao susjeda u parku, ali
sam jasno prepoznao njegovog psa

adame, viknu bog, a iz gomile mu netko otpovrnu:
je l' na zagajewskoga mislite, taj sam

kako da ti kažem, miroslove, ali pomalo su mi
dosadili ti tvoji olovni podočnjaci, kalni pesimizam,
razglabanje o „jeziku u opancima, načinu izražavanja
u gaćama, morlačkom guslaranju“ i, da, tvoje plivanje
u jeziku, gusta, nepregledna rečenica s kojom nas, s
jedne strane, povučeš za ruku, a s druge – za nos

probudio sam se kad smo već prošli
đevrske – kad ću opet vidjeti đevrske

išli kroz šumu, pod nogama gnječili divlje jabuke,
kruške i trnjine, a gore, na proplanku, kad ruke je
podigao mišo kovač, zapjevala je cijela šuma

BIBLIOGRAFSKA BILJEŠKA

Pjesma „Šuma“ objavljena je u zbirci *Zukva* (Zagreb: Vuković & Runjić, 2004).

Iz zbirke *Lirka* (Zagreb: Vuković & Runjić, 2018) potječu pjesme: „Razlog“, „Slučajnost“, „Vesta“, „Još malo“, „Čuj“, „Jabuka i konj“, „Miroslav“, „Vijaoni“, „Ja je teško pitanje“, „Potraga“, „Prijevoji mišljenja od 4 do 5“, „Ponedjeljak“, „Još malo“, „Gore ne može biti“, „Jučer, danas, sutra“, „Siva vrana i flaster“, „Sanjao sam“, „Kutija u hodniku“, „Kuhinjska daska“, „Pljesni“, „U šalici čaja“, „Zid“, „Kad“, „Dva“, „Ogled o jednostavnosti“.

Zbirki *Malešne* (Zagreb: Fraktura, 2019) pripadaju pjesme: „Udarac okrutnome svijetu“, „Hodao je“, „Čovjek u moru“, „Zakrivljeni nos“, „Ruka“, „Zaboravio sam“, „I“, „Kiša“, „Put u Bečkerek“, „Petrinjska ulica“, „Kuća“, „Prozori“, „Jesam ili nisam“, „Žene koje vežu i odvezuju čvorove“, „Dvoboj s Cioranom“, „Minute prije odlaska na posao“, „Odlučio sam reći“, „Jezik“, „Očaj“, „Tko je on“.

„Putopis slobodnih leđa“, „Nedjelja“, „Mravi“, „Kada sam na parkiralištu stao brisati naočale“, „ogled o slobodi“, „Međuzemci“, „Bolna tema poezije“, „Drvosječnin je posao nevidljiv“, „Odgovornost mogućnosti“, „Noć, jutro, poslijepodne“, „Poslije čupanja korova iz pazinskog suhozida“, „Rasprava“, „Htio bih poći onamo“, „Trešnja“ i „Marelica“ objavljene su u zbirci *Zenzancije* (Zagreb: Vuković & Runjić, 2013).

Završnih 40 poetskih fragmenata u *Čitanci* dijelovima su zbirke *Hipernovalis* (Zagreb: Vuković & Runjić, 2015).

Miroslav Kirin

Rođen 1965. godine u Sisku. Piše poeziju, prozu, eseje te prevodi. Objavio je deset pjesničkih knjiga, fotoesejističku knjigu *Iskopano* (2012), slikovnicu *Zimska potraga* (2015) u koautorstvu s umjetnikom Mingsheng Pijem i autofikcionalni roman *Album* (2001), za koji je dobio Nagradu Jutarnjeg lista za najbolje prozno djelo u 2001. godini. Dobitnik je Gorana za mlade pjesnike za 1989. za zbirku *Od nje do vječnosti* (1989). Član je programskog odbora Goranova proljeća i odbora Hrvatskog centra PEN-a.

Objavio: *Od nje do vječnosti* (poezija, 1989), *Tantalon* (poezija, 1998), *Album* (roman, 2001), *Zukva* (poezija, 2004), *Iza renesanse* (poezija, 2004), *Jalozi* (poezija, 2006), *Zbiljka* (poezija, 2009), *Iskopano* (eseji, fotografije, 2012), *Zenzancije* (poezija, 2013), *Hipernovalis* (poezija, 2015), *Zimska potraga* (u koautorstvu s Mingsheng Pi-em, slikovnica, 2015), *Hipernovalis* (poezija, 2015), *Lirka* (poezija, 2018), *Malešne* (poezija, 2019).

Biblioteka Online

knjiga 197

Miroslav Kirin

ČITANKA

izabrane pjesme

prvo izdanje

© 2021 Miroslav Kirin

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2021

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednik

Goran Čolakhodžić

Fotografija

Photos_kast / Pixabay.com

Objavljeno

26. svibnja 2021.

ISBN 978-953-345-893-9 (HTML)

ISBN 978-953-345-894-6 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-895-3 (PDF)

ISBN 978-953-345-896-0 (MOBI)

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba i Ministarstva kulture i medija
Republike Hrvatske.**